

Oponentský posudek k habilitačnímu řízení Petera Bebjaka

Až později jsem si uvědomil, že pokud má být moje oponentura opravdu OPONUJÍCÍ, nemohla být vybrána osoba nevhodnější, nežli já.

Při studiu Podkladů pro habilitační řízení, jsem si totiž uvědomil, jak třeba při čtení rozhovorů s Peterem souhlasím anebo možná spíše soucítím.

Jak oponovat člověku, s nímž sdílíte úděl tvůrce v malé zemi, s nímž sdílíte kameramana, nebo který vám hrál ve filmu hlavní roli?

Peter Bebjak je ten typ kandidáta na docenta VŠMU, který ve věci spolupráce režiséra a herce nemůže mít lepší kvalifikaci. Herectví i režii na této škole vystudoval, stál mnohokrát před kamerou i za kamerou a jeho tvorba je spojena s celou plejádou mimořádných herců (různých škol, hvězd i neherců) nejen ze Slovenska, ale i z Čech anebo z Maďarska.

Peter je dávno docentem už svojí tvorbou. Samozřejmě tuto trochu přehnanou větu musím vysvětlit. Tvůrce - režisér nebo herec - v pozici učitele na umělecké škole stojí před studenty s dvojí nabídkou. Jednak přichází s přednáškou nebo seminářem, souborem názorů, postřehů a zkušeností. To je jedna část jeho práce. Ale u osobnosti v oboru aktivní (a Peter je navíc i producent) předstupuje před své žáky s objemem a úrovní své tvorby. Tedy vlastní uměleckou pověstí.

Martin Scorsese se v dokumentu o Eliu Kazanovi vyznává z toho, jak se toužil dostat do blízkosti legendárního režiséra začátkem 60.let. Tehdy mu to nevyšlo a s Kazanem se spřátelili až po premiéře Taxikáře, kdy se Scorsese sám stal slavným režisérem. Mluvili potom spolu mnohokrát, pochopitelně hlavně o filmové tvorbě. Na otázku režiséra dokumentu, co se Scorsese během rozhovorů od Kazana dozvěděl o filmování a filmové režii, odpověděl: "Už nic. Všechno jsem od něj předtím získal z jeho filmů."

Podle mého názoru se úplně všechno o práci režiséra dá vyčít z útlé knihy Andreje Wajdy O režii. Všechno ostatní je interakce, pozorování a možná i polemika. Vše založené na důvěře posluchače v přednášejícího.

Výhodou Petera Bebjaka je šířka jeho záběru. Jeho tvora není skleníkovou květinou, zájmovou uměleckou činností, svérázným experimentem. Peter se pohybuje mezi žánry, natáčí ambiciózní filmy, kriminální seriály pro televizi, experimentální horror pro internetovou televizi.

Některé projekty sám iniciuje a produkuje, někdy pracuje jako najatý profesionál. To pochopitelně vyžaduje velkou škálu přístupů a strategií, jak při samotném castingu, tak třeba při povaze nebo tempu spolupráce s herci.

Neznám Petera natolik, abych uměl posoudit, zda při své pedagogické práci upřednostňuje nějaký systém, metodu, vytvořenou třeba z cizích pramenů a pouze střídavě obohacenou o vlastní zkušenost nebo je svým posluchačům poradcem, konzultantem, starším kolegou.

A myslím, že to není rozhodující. Zažil jsem pedagogy, kteří napsali skripta a měli systematický až exaktní přístup k přednášení, a pak jsem zažil příležitostně inspirativní provokatéry. Nevím, k čemu inklinuje Peter Bebjak. Ale i kdyby jen promítal posluchačům svoje filmy a krmil je pikantními historkami s herci, kameramany, architekty a producenty, hádal se s těmi, kteří s ním budou polemizovat a s talentovanými sympatizanty chodil po přednáškách na víno, i to by stačilo, protože v našem oboru se učíme a učíme se učit rozličnými způsoby. Hlavně mít otevřené oči i uši a naučit (se) a předat pár fíglů.

Jestli je uchazeč o titul docenta Peter Bebjak ochoten se o doposud získané zkušenosti a fígle dělit, tak na to místo patří. Uvědomuji si, že na místo oponování píšu jeho obhajobu. A tu vlastně nepotřebuje.

Všichni z vás, ruku na srdce, čím více o naší práci víme, o to větší pokoru před možnostmi výuky našeho oboru máme. Jedno povzbuzení může změnit směr života našeho posluchače, stejně jako ostrá hádka v pravou chvíli. Nevhodná poznámka zavede kariéru talentovaného studenta do pekel nežádoucích pochyb a skepse. Zkrátka se pohybujeme po velmi tenkém ledě. A kdo s jemností a ohledem na své posluchače dokáže na tomto křehkém materiálu předat inspiraci a zkušenost, ať už k tomu volí jakékoli metody, má právo na svůj titul i plat.

DOPORUČUJI titul DOCENT Petrerovi Bebjakovi udělit.

Jan Hřebejk, režisér

